

VÀI KỶ NIỆM VỚI DUY TRÁC

Phạm Anh Dũng

Duy Trác thuộc vào thế hệ đàn anh của tôi, độ hơn một thập niên. Ngày xưa và mãi đến lúc gần đây, mỗi lần nghĩ đến Duy Trác, tôi có những cảm nghĩ lẫn lộn về anh, vừa gần gũi và vừa xa vắng.

Giọng hát Duy Trác, tiếng hát tuyệt vời, bắt diết qua mấy thế hệ, đã đi vào lòng người từ bao nhiêu lâu, qua hàng trăm bản nhạc tình ca Việt Nam tuyệt diệu. Có thể nói trong lịch sử âm nhạc Việt Nam, ít ra theo ý riêng tôi, anh là một trong vài nam ca sĩ hát tình ca nhiều nhất và hay nhất.

Hàng chục năm, hầu như ngày nào tôi cũng nghe Duy Trác hát, không qua những chương trình đài phát thanh như Nhạc Chủ Đề của Nguyễn Đình Toàn, thì cũng qua rất nhiều băng nhạc phổ biến trước 1975 và còn được lưu lại mãi đến thời gian dài về sau.

Nghe Duy Trác hát mãi thành có cảm giác rất gần gũi, rất quen thuộc, cái cảm giác không rõ rệt và rồi một lúc nào đó chợt nhận thấy như vậy

Không giống như các ca sĩ Việt Nam nổi tiếng khác xuất hiện thường xuyên trên sân khấu hay đài truyền hình, Duy Trác không trình diễn trước khán giả cho mãi đến lúc gần đây sau khi anh đã định cư ở Hoa Kỳ. Hình như ngày xưa khi mới nổi tiếng, anh cũng có hát ở những Đại Nhạc Hội do Học Sinh Sinh Viên tổ chức. Nhưng từ ngày thế hệ tôi mới lớn, bắt đầu thích và biết nghe nhạc, không bao giờ thấy hình dáng của "Chàng Ca Sĩ Cẩm Cung", tên của nhà văn Duyên Anh đặt cho Duy Trác.

Thành ra mỗi lần nghe Duy Trác hát, tôi cũng có cảm giác vừa gần gũi vừa xa vắng. Duy Trác là một người thật đặc biệt, vừa là ca sĩ hạng nhất, vừa là luật sư chuyên nghiệp, còn là ký giả và lại còn là dịch giả nữa. Tôi còn nhớ một chiều thu nắng nhẹ. Ngày đó đang học đệ ngũ hay đệ tứ trường trung học Võ Trường Toản. Ba bốn đứa hứng tình rủ nhau "cúp cua" bỏ học, vào ngồi ở sân quán cà phê Thu Hương ở Tân Định, góc đường Hai Bà Trưng và Hiền Vương. Ngồi nhìn những giọt cà phê phin đen lóng lánh nhỏ xuống, vừa nghe nhạc qua máy

phát thanh, vừa chuyện trò. Tình cờ, tất cả cùng tự nhiên yên lặng sững sốt lắng nghe tiếng hát của một nam ca sĩ trình bày một bản nhạc thật hay:

Sao không thấy em lại

Để cùng anh thần thơ

Trước sân trăng vơi vợi

Để rồi cùng ước mơ

Nhưng chưa thấy em lại

Hàng dừa nghiêng thương nhớ

Và khúc ân tình biết đưa về đâu...

(Thuở Ban Đầu / nhạc và lời Phạm Đình Chương)

Tiếng hát sao mà truyền cảm, đầm ấm, tha thiết, nồng nàn, ân cần.... Thời gian như muốn ngừng lại trong giây phút đó. Bản nhạc chấm dứt, mấy đứa ngơ ngác nhìn nhau!

Đó là kỷ niệm lần đầu tiên nghe Duy Trác hát. Kể từ đó tôi say mê giọng hát này, và kể từ đó tôi đi tìm nghe cho bằng được những bài Duy Trác hát.

Duy Trác hát thật hay, không chỉ những loại nhạc đòi hỏi kỹ thuật trình diễn của người hát và trình độ thưởng thức của người nghe như Nguyệt Cầm (thơ Xuân Diệu, nhạc Cung Tiến), Đôi Mắt Người Sơn Tây (thơ Quang Dũng, nhạc Phạm Đình Chương), Đường Em Đi (nhạc và lời Phạm Duy)... mà ngay cả những bản nhạc giản dị, nhạy cảm như Người Em Nhỏ (thơ Thiệu Giang, nhạc Nguyễn Hiền), Tôi Sẽ Đưa Em Về (nhạc và lời Y Vân), Áo Lụa Hà Đông (thơ Nguyễn Sa, nhạc Ngô Thụy Miên)... Duy Trác cũng làm người nghe rung động một cách kỳ lạ.

Kỷ niệm đáng nhớ thứ hai với Duy Trác là ngày đã định cư ở Hoa Kỳ khá lâu, bất ngờ đọc một tờ báo tiếng Việt thấy tin anh đã qua đời, tôi đã lặng người đi một lúc khá lâu. Tôi vẫn còn nhớ cái cảm giác xót xa, nhạt nhòa của mình, tưởng như vừa mất đi một cái gì quý giá nhất trong đời. Dĩ nhiên, về sau, tôi được biết đó là một tin không đúng sự thật.

Mùa Thu năm 1992, anh Duy Trác đến được Hoa Kỳ và ở Houston, Texas. Tôi nghĩ sau 17 năm cực khổ kể cả 6 năm trong các trại cải tạo và 4 năm lao tù, anh không còn giọng hát ngày xưa. Nhưng tôi đã lầm. Thật không còn gì hạnh phúc hơn được nghe lại tiếng hát Duy Trác, không có gì khác ngày trước, qua một băng nhạc anh gửi đến:

Tôi đã gặp em bở ngỡ tình cờ

Đôi mắt ngây thơ đến từ thành phố

Ngục tù tăm tối nói với cuộc đời:

"Sài Gòn có vui, Sài Gòn có vui?"

Em ngược mắt nhìn tôi cú đầu nói nhỏ:

"Còn gì nữa đâu thành phố mộng mơ

Thành phố đốn đau vẫn còn nhẵn nhủ

Sài Gòn chỉ vui khi các anh về"...

(Sài Gòn Chỉ Vui Khi Các Anh Về / nhạc và lời Duy Trác)

Những bài hát do chính anh sáng tác cả lời lẫn nhạc: "Sài Gòn Chỉ Vui Khi Các Anh Về", "Ở Lại", "Trả Lời Thư Em", "Còn Tiếng Hát Gửi Người", "Hãy Mời Tôi Bạn Nhé", "Tình Khúc Áo

Dài", "Muôn Trùng Có Nhớ"... theo ý tôi đã diễn tả hoàn toàn được nỗi đắng cay, "loay hoay", gần như có thể nói là tuyệt vọng của những người còn ở lại Việt Nam sau cơn bão đen tối tháng Tư 1975, mà tôi chưa thấy nhạc sĩ nào ghi lại được như vậy
Gặp anh Duy Trác ở California, cảm động vì lần đầu trong đời gặp anh. Đưa anh đi phòng thu thanh hát:

*Tôi xa người, như xa núi sông
Em bên kia suối- Bên kia rừng
Em bên kia nắng?- Bên kia gió
Tôi một giòng: sương lên mênh mông
Tôi xa người, như xa biển Đông
Chiều dăng lênh láng, chiều giăng hàng
Những cây ghi dấu ngày em đến
Đã chết từ đêm mưa không sang...*

(Tôi Xa Người / thơ Du Tử Lê, nhạc Phạm Anh Dũng)

Và vẫn tiếng hát ngày xưa, vẫn truyền cảm, đầm ấm, tha thiết, nồng nàn, ân cần...

Phạm Anh Dũng

1993

Santa Maria, California USA

Tôi Xa Người (thơ Du Tử Lê, nhạc Phạm Anh Dũng) Duy Trác hát, Duy Cường hòa âm, Hoàng Khai Nhan thực hiện video:

https://youtu.be/I_WuUP-OQy0?si=pvx22YP-ZKMjgFr-

Gọi Mùa thu Mơ (nhạc và lời Phạm Anh Dũng) Duy Trác hát, Duy Cường hòa âm, Hoàng Khai Nhan thực hiện video:

<https://youtu.be/XC0heHo3CBY?si=rzdZiZCdrnNUGCpZ>

Đưa Người Về Phương Đông (thơ Cung Vũ, nhạc Phạm Anh Dũng, Duy Trác hát, Duy Cường hòa âm, Hoàng Khai Nhan thực hiện video:

<https://youtu.be/SGpAQdWBel8?si=CxtgJpCiY19SIK4L>

Nguồn: <https://phamanhdung.wordpress.com/2021/09/03/vai-ky-niem-voi-duy-trac-pham-anh-dung/>

Tiểu Sử Duy Trác

Duy Trác tên thật **Khuất Duy Trác**, là một ca sĩ nổi tiếng, thành danh ở Sài Gòn từ những năm trước 1975. Tuy chỉ là một ca sĩ nghiệp dư, nhưng nhiều người xem Duy Trác như một trong những giọng ca nam lớn nhất của tân nhạc Việt Nam.

Duy Trác quê ở Sơn Tây, xuất thân trong một gia đình Nho giáo truyền thống. Nghề nghiệp chính của ông là luật sư, theo một vài tài liệu thì ông còn là thẩm phán. Ngoài ra ông còn tham gia viết báo và cũng là một dịch giả. Duy Trác bắt đầu đi hát từ những năm còn là sinh viên, khoảng cuối thập niên 1950, đầu thập niên 1960 nhờ sự giới thiệu của ca sĩ Quách Đàm với nhạc sĩ Dương Thiệu Tước. Tuy giọng ca của ông được rất nhiều người mến mộ, nhưng trước 1975 ở Sài Gòn, Duy Trác gần như không bao giờ trình diễn ở phòng trà hay các chương trình nhạc hội. Ông chỉ hát trên đài phát thanh và thu âm cho các hãng băng đĩa, vì vậy nhà văn Duyên Anh đã đặt cho ông biệt danh "chàng ca sĩ cấm cung". Duy Trác cũng có sáng tác một vài bài hát như Tiếng hát đêm Noel, Sài Gòn chỉ vui khi các anh về...

Sau 1975, Duy Trác có đi trại tù cải tạo nhiều năm tới 1988. Năm 1992 ông rời Việt Nam định cư tại Houston, Hoa Kỳ. Tại đây ông có tham gia trình diễn ở một vài chương trình ca nhạc và phát hành hai CD riêng Còn tiếng hát gửi người và Giã từ. Trong CD Giã từ ông đã nói lời từ biệt với âm nhạc. Từ đó Duy Trác không còn hát và hiện nay ông hợp tác với đài phát thanh VOVN - Tiếng nói Việt Nam tại Houston phụ trách một vài chương trình.

Nguồn: yeunhacvang

Ngày Nay Minnesota số 82 - 15 tháng 11, 1992

Phỏng vấn đặc biệt

NGƯỜI 'CA SĨ CẤM CUNG' MỚI TỚI MỸ SAU HƠN 10 NĂM TRONG LAO TỬ C.S

**NÓI CHUYỆN VỚI DUY TRÁC,
NHỮNG NGÀY THÁNG Ở LẠI**

- HAI MƯƠI NĂM TRONG NGHIỆP CẦM CA.
- NHỮNG NĂM THÁNG TRONG LAO TỬ CÔNG SẢN.
- HÌNH ẢNH NHỮNG NHÂN VẬT THUỘC MỌI GIỚI MỘT THỜI NỔI DANH Ở MIỀN NAM TRONG LÚC SA CỎ.
- NHỮNG SỰ THỰC BÊN TRONG VỤ ÁN MÀ VC GỌI LÀ XỬ 'BIỆT KÍCH VĂN HÓA'
- GIỚI VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT MIỀN NAM XƯA CÒN KẾT LẠI HIỆN RA SAO?

* TRONG KIM (Đặc biệt của Ngày Nay)

Năm 1992 gia đình tôi tới Mỹ, một quốc gia tự do và nhân đạo, với 13 nhân khẩu. Không ngờ, vốn chỉ là một ca sĩ tài tử và đã bị chính quyền Cộng Sản giam cầm và cấm hát suốt 17 năm, tôi vẫn được một trung tâm ca nhạc tiếng tăm mời sang Paris tổ chức một buổi hội ngộ với thính giả và thu những băng nhạc nghệ thuật.

Các thính giả đã vào cả hậu trường chào mừng tôi, buồn vui, mừng tủi. Tôi chỉ còn nhớ, và nhớ mãi, một câu chào, như mâu thuẫn và thật lòng: "Bác (hay chú) chẳng thay đổi gì cả, chỉ già đi nhiều thôi."

Nguồn: <https://amnhac.fm/duy-trac>

www.vietnamvanhien.org

VIỆT NAM VĂN HIẾN
www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN VỚI HƠN 9500 TÁC PHẨM